

Mandat for utredning om forenklinger i aksjeloven

1. Innledning

Aksjeselskapsformen er den mest brukte foretaksformen i Norge. Aksjelovens regler er derfor av stor betydning for næringsdrivende i Norge, og det er viktig å påse at reglene sikrer gode rammevilkår for dem som har interesser knyttet til denne foretaksformen. Hovedtyngden av aksjeselskapene er små og mellomstore bedrifter. Man må derfor særlig se hen til disse selskapenes behov og sørge for at reglene i aksjeloven er godt tilpasset disse selskapene. Selv om aksjeloven skal ivareta og balansere flere og til dels motstridende interesser, bør man sikre at reglene ikke legger unødvendige byrder på selskapene.

I Politisk plattform for flertallsregjeringen 7. oktober 2009 heter det at regjeringen vil bidra til gode og konkurransedyktige rammebetingelser for norske bedrifter. Videre uttales det at regjeringen vil gjennomføre forenklinger for næringslivet, spesielt rettet mot små og mellomstore bedrifter, herunder se på endringer i blant annet regnskapsloven og aksjeloven.

Siden vedtakelsen av aksjeloven i 1997 har det skjedd mye på selskapsrettens område som gjør at det kan være grunn til å foreta nye vurderinger av en del viktige regler i aksjelovgivningen. En særlig grunn til å se nærmere på reglene er de rettsavklaringer som har funnet sted i EØS-retten, og som innebærer at det innenfor EØS-området er adgang til å opprette et selskap i et hvilket som helst medlemsland selv om virksomheten og all aktivitet knyttet til selskapet finner sted i et annet medlemsland, jf. blant annet EU-domstolens avgjørelse i sak C-212/97 (Centros-dommen). I Norge har dette hatt som praktisk konsekvens at det har vært en betydelig økning av såkalte NUF-selskaper, det vil si selskaper som er registrert i utlandet, men driver næringsvirksomhet i Norge.

Den som skal opprette et selskap, har, som følge av den nevnte utviklingen av EU-retten, mulighet til å velge hvilket lands selskapslovgivning selskapet skal være underlagt. Dette har medført at flere EU-land har gjennomført lovendringer med sikte på å gjøre sitt lands selskapsrett mer konkurransedyktig. Også i Norge reiser det seg et spørsmål om hvordan man skal møte denne utfordringen, og om de nevnte forholdene tilsier at man vurderer endringer av aksjelovgivningen for å sikre at aksjeselskapet videreføres som en attraktiv foretaksform for organisering av norsk næringsvirksomhet.

Et viktig siktemål med utredningen er etter dette å vurdere endringer av aksjeloven med sikte på forenklinger og med sikte på at reglene skal være godt tilpasset behovene for de små og mellomstore selskapene. Reglene bør likevel utformes slik at de gjelder generelt for alle aksjeselskaper. Oppdraget går ut på å vurdere de reglene i aksjeloven som er omtalt i punkt 2 til 4 nedenfor. Utover dette kan det foreslås også andre

lovendringer hvis disse endringene har sammenheng med forslag som nevnt i punkt 2 til 4.

Utredningen skal vurdere om endringene som foreslås i aksjeloven, bør få konsekvenser også for allmennaksjeloven slik at de to lovene får like regler der det ikke er spesiell grunn til noe annet.

Det skal påses at endringene som foreslås, er i samsvar med EØS-retten. I utredningen skal det gjøres rede for lovgivningen i andre nordiske land, og det skal også redegjøres for annen europeisk lovgivning på området i den grad dette er av interesse.

Utredningen skal ta i betraktning Kommissjonens forslag (COM (2008) 396/3) til en forordning om statutter for europeisk privat selskap ("SPE"). Hvis det vedtas en slik forordning, reiser det seg et spørsmål om en slik selskapsform bør få betydning for utformingen av reglene i aksjeloven.

2. Stiftelse av aksjeselskap

Stiftelse av aksjeselskap er regulert i aksjeloven kapittel 2. Det skal vurderes om reglene kan gjøres enklere, særlig når det gjelder krav til stiftelsesdokumentet og vedlegg til stiftelsesdokumentet.

3. Aksjelovens kapitalregler

Det skal vurderes om kravet til minste aksjekapital bør reduseres. Videre skal det vurderes om det bør gjelde andre regler for innbetaling av aksjeinnskudd. Etter gjeldende lov skal aksjeinnskudd fullt ut være innbetalt før registreringen av selskapet i Foretaksregisteret, jf. aksjeloven § 2-18 annet ledd første punktum. Det skal vurderes om det bør innføres regler som åpner for at aksjeinnskudd helt eller delvis innbetales på et senere tidspunkt, og det skal vurderes om aksjekapitalen først og fremst skal ha betydning som en utdelingssperre. I utredningen skal det også vurderes om det er rom for en forenkling av utdelingsreglene, jf. særlig aksjeloven § 8-1.

Det skal vurderes om det bør innføres en ordning med brøkdelsaksjer i aksjeloven, det vil si at aksjen knyttes til en brøkdel av aksjekapitalen og ikke til et pålydende beløp.

Aksjeloven § 9-2 bestemmer at selskapet bare kan erverve egne aksjer dersom den samlede pålydende verdi av beholdningen av egne aksjer etter ervervet overstiger ti prosent av aksjekapitalen. Det skal vurderes om denne grensen bør endres.

Aksjeloven §§ 8-7 til 8-9 begrenser adgangen for et selskap til å gi kreditt eller stille sikkerhet til fordel for blant annet selskapets aksjeeiere. Etter aksjeloven § 8-10 kan selskapet ikke stille midler til rådighet eller yte lån eller stille sikkerhet i forbindelse med erverv av aksjer eller rett til aksjer i selskapet eller selskapets morselskap. I utredningen skal det vurderes om det er grunn til å lempe på kravene i disse bestemmelsene.

4. Organisatoriske spørsmål

Aksjeloven § 5-8 regulerer adgangen til å holde generalforsamling uten at aksjeeierne samles fysisk. Utrederen skal se nærmere på bestemmelsen og vurdere om den gir tilstrekkelig fleksibilitet. Utrederen skal se hen til de nye reglene i allmennaksjeloven § 5-8 a om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen og § 5-8 b om skriftlig stemmegivning før generalforsamling, jf. i den forbindelse Ot.prp. nr. 46 (2008-2009) nr. 46 side 31 og side 33 der det fremgår at for aksjeselskapene må slike regler eventuelt vurderes i sammenheng og samordnes med reglene i aksjeloven § 5-8.

Utrederen skal også se på om det kan være behov for en regulering i aksjeloven om at reglene om innkalling til og avholdelse av generalforsamling kan fravikes hvis samtlige aksjeeiere er enige om dette.

Det skal vurderes om det kan være behov for endringer av aksjeloven § 6-19 om adgangen til styrebehandling uten at det holdes møte.

Det følger av aksjeloven § 6-1 første ledd at selskaper som har en aksjekapital på tre millioner kroner eller mer, skal ha minst tre styremedlemmer. Videre følger det av § 6-2 første ledd at slike selskaper skal ha daglig leder. Det skal vurderes om det i større grad bør overlates til selskapene selv å bestemme om man skal ha daglig leder og antallet styremedlemmer.

5. Utredningsoppdraget for øvrig

Utrederen skal i sitt arbeid se hen til EUs Small Business Act samt de innspill til konkrete forenklingstiltak som de senere årene er kommet fra bransje- og næringsorganisasjoner, herunder Næringslivets Hovedorganisasjon, Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening, Bedriftsforbundet og Den norske Revisorforening.

Økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser skal utredes i samsvar med utredningsinstruksen. Minst ett forslag skal baseres på uendret ressursbruk.

Lovforslaget skal utarbeides i samsvar med retningslinjene i Justisdepartementets veileder Lovteknikk og lovforberedelse (2000).

Utredningen skal avgis innen 31. desember 2010.